

Wiedza o trendach, korzyściach i barierach mających bezpośredni lub pośredni wpływ na funkcjonowanie i rozwój elektronicznej gospodarki w Polsce jest niezbędna, by podnieść jej efektywność.

Fot. Nick Winchester

Dariusz Gościński

Elektroniczna Platforma Wspomagania Handlu – eHandel

Rozwój społeczeństwa informacyjnego tworzy nowy rodzaj otoczenia dla współczesnej gospodarki, który w sposób zasadniczy zmienia nasz styl życia, nauki oraz pracy. Zmiany, które obecnie następują, związane z coraz bardziej powszechnym wykorzystaniem technik teleinformatycznych, sprzyjają powstawaniu rynków elektronicznych oraz mają wpływ na przekształcenia struktury i sposobu funkcjonowania przedsiębiorstw. **Rozdająca się gospodarka elektroniczna uważana jest za najbardziej perspektywiczną koncepcję rozwoju gospodarczego** i daje firmom nieprawdopodobną szansę zwiększenia konkurencyjności, innowacyjności oraz efektywności na rynku.

Polityka państwa wyznacza priorytety dla e-gospodarki

Rozwój gospodarki elektronicznej w krajach wysoko rozwiniętych wspierany jest przez politykę państwa, która wyznacza priorytety rozwoju i stara się przyspieszyć procesy wdrażania rozwiązań gwarantujących nowo-

czesność i konkurencyjność. **Jednak małe i średnie przedsiębiorstwa nie dysponują wystarczającym potencjałem wiedzy oraz kapitałem, by samodzielnie włączyć się w nurt e-gospodarki, a tym samym czerpać z niej korzyści.** Kraje UE postrzegają rozwój e-gospodarki, jako jeden z kluczowych elementów strategii wzmocnienia pozycji europejskiej gospodarki w świecie.

Polski rząd także przyjął dokument – „Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce”, w którym określił zadania związane z rosnącym zastosowaniem technik teleinformatycznych w gospodarce oraz innych dziedzinach życia społecznego. Realizację programu wytyczono na lata 2003-2006. Wiodącym wykonawcą programu jest Instytut Logistyki i Magazynowania. Aby w pełni zrealizować poszczególne zadania programu zaangażowano konsorcja złożone z jednostek naukowych, podmiotów gospodarczych, organów administracji rządowej i samorządowej.

Internet, regulacje prawne i wolne oprogramowanie szansą dla e-biznesu

Rozwój infrastruktury teleinformatycznej oraz postęp w zakresie systemów informatycznych nie gwarantuje ukierunkowanego i skoordynowanego rozwoju elektronicznej gospodarki, a tylko zabezpiecza podstawę jej funkcjonowania. Postęp w e-gospodarce uzależniony jest w głównej mierze od umiejętności wykorzystania Internetu, co łączy się z koniecznością opracowania i wdrażania przede wszystkim nowych rozwiązań prawnych, oprogramowania oraz norm i standardów wykorzystywanych przez przedsiębiorstwa, administrację rządową i samorządową. Ważnym działaniem zmierzającym do usunięcia negatywnych skutków barier kapitałowych w dostępie sektora MSP do elektronicznych rynków i nowoczesnych rozwiązań z dziedziny dystrybucyjno-logistycznej jest zbudowanie i uruchomienie Elektronicznej Platformy Wspomagania Handlu – eHandel.

Istotnym czynnikiem postępu w tym zakresie jest upowszechnianie wiedzy o e-gospodarce i rozwiązaniach z zakresu tzw. wolnego oprogramowania, co zwłaszcza wśród małych i średnich przedsiębiorstw stymulować będzie wykorzystanie sieci teleinforma-

tycznych, efektywność oraz rozwój i konkurencyjność na globalnych rynkach.

Finanse, ale jakie?

Jak potwierdzają autorzy programu, jego finansowanie realizowane będzie zarówno ze środków publicznych jak i prywatnych. Jednak istotnym źródłem dofinansowania tegoż będą środki pozyskane z Unii Europejskiej w ramach funduszy strukturalnych. Przewiduje się, że do realizacji wielu zadań włączą się także przedstawiciele sektora prywatnego, dostarczając niezbędnej wiedzy i technologii przede wszystkim w obszarze rozwiązań informatycznych, takich jak: platformy transakcyjne, giełdy towarowe, portale informacyjne i temu podobne inicjatywy.

Taki podział finansowania programu pozwoli na powstanie konsorcjów konsolidujących sektor badawczo-rozwojowy z sektorem prywatnym, co w efekcie przyczyni się do osiągnięcia założonych celów. Po zakończeniu realizacji i wdrożeniu programu, jego autorzy przewidują dalsze funkcjonowanie niektórych rozwiązań na zasadach samofinansowania.

Badanie stanu e-gospodarki w Polsce

Wiedza o trendach, korzyściach i barierach mających bezpośredni lub pośredni wpływ na funkcjonowanie i rozwój elektronicznej gospodarki w Polsce jest niezbędna, by podnieść jej efektywność. Wymaga to zarówno rozpoznania stanu wyjściowego, jak i systematycznego jej monitorowania. Opracowanie stosownej metodyki badań i przygotowywanie na ich podstawie raportów, przy uwzględnieniu wymagań i zaleceń Unii Europejskiej oraz OECD, pozwoli na prowadzenie systematycznej obserwacji i oceny procesu implementacji nowoczesnych rozwiązań z zakresu gospodarki elektronicznej oraz informatyzacji przedsiębiorstw w ujęciu krajowym oraz na tle innych państw.

Prawo w e-gospodarce – mit czy konieczność?

Monitorowanie skutków zmian regulacji prawnych w e-gospodarce ma na celu ustalanie pojawiających się barier i nieprawidłowości związanych z elektronicznymi transakcjami i płatnościami, obrotem dokumentów elektronicznych, a także dostarczanie niezbędnych in-

formacji do występowania z nowymi inicjatywami uregulowań prawnych. Rozwój gospodarki elektronicznej będzie powodował konieczność dokonywania przeglądu i inicjowania zmian regulacji, w szczególności z zakresu prywatności i ochrony danych osobowych, przepisów podatkowych, celnych, prawa obrotu papierami wartościowymi i prawa spółek, w kierunku pełnego wykorzystywania technik teleinformatycznych.

Wdrażanie standardów w zakresie e-gospodarki

Dzięki dynamicznemu rozwojowi technik teleinformatycznych, w szczególności zaś budowie globalnych sieci strukturalnych, z których największą jest sieć Internet, proces tzw. globalizacji – objawiający się stopniową likwidacją barier dla swobodnego międzynarodowego „przepływu” ludzi, towarów i informacji – najpełniej zauważalny jest w sferze informacyjnej. Tym samym użytkownicy Sieci i komputerów otrzymali środowisko, które mogą wykorzystywać do różnych celów, od biznesowych i naukowych począwszy, na rozrywkowych kończąc. Elektroniczna gospodarka jest obszarem, w którym istotny jest nie tylko dostęp do danych, ale również ich właściwa prezentacja i interpretacja.

Rozwiązania sektorowe czy globalne?

W początkowym okresie powstawania idei e-gospodarki, procesy normalizacyjne ukierunkowane były na tworzenie tzw. rozwiązań sektorowych, ściśle związanych z konkretną branżą wytwórczą. Szybko jednak zauważono, że przepływ informacji z reguły wykracza poza obszar funkcjonowania jednej branży i jest wynikiem realizacji procesów biznesowych w wymiarze globalnym. Efektem tego jest przeniesienie procesów normalizacyjnych na wyższy poziom ogólności oraz wypracowanie standardów globalnych (np. EAN•UCC), dających dużo lepsze możliwości pozyskiwania, wymiany i przetwarzania danych przez dowolnych partnerów biznesowych.

W Polsce obserwuje się słabą znajomość, zwłaszcza wśród MSP, globalnych standardów stosowanych w e-gospodarce. Obecnie staje się to jedną z podstawowych barier rozwoju e-gospodarki. Przykładem standardu globalnego może być standard EAN•UCC funkcjonujący m.in. w obszarach identyfikacji towarów, usług i podmiotów gospodarczych, kodowania

oraz wymiany danych biznesowych. Podstawową cechą tego systemu jest możliwość elastycznego dostosowywania się do potrzeb współczesnej e-gospodarki oraz łatwość implementacji w istniejących technikach teleinformatycznych. Do najważniejszych organizacji zajmujących się globalnymi standardami w zakresie e-gospodarki zalicza się:

EAN International – Międzynarodowe Stowarzyszenie EAN z siedzibą w Brukseli, które tworzy i zarządza globalnym systemem EAN•UCC. Jest to system identyfikacji i komunikacji dla dóbr, usług i lokalizacji, oparty na standardzie akceptowanym w handlu międzynarodowym, stosujący kody kreskowe EAN/UPC, standardowe Identyfikatory Zastosowania UCC/EAN oraz elektroniczną wymianę danych w standardach EANCOM i XML. Stowarzyszenie to zrzesza obecnie 97 organizacji krajowych, reprezentujących około 1 000 000 największych przedsiębiorstw.

ISO – Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (*International Organization for Standardization*) z siedzibą w Genewie wraz z IEC – Międzynarodową Komisją Elektrotechniczną (*International Electrotechnical Commission*) od 1996 r. ustanawia m.in. globalne standardy dotyczące gromadzenia danych, w tym kodów kreskowych, częstotliwości radiowych – RFID oraz identyfikacji jednostek logistycznych.

CEN – Europejski Komitet Normalizacyjny (*European Committee for Standardization*) w Brukseli, którego Komitet Techniczny CEN/TC 225 opracowuje normy europejskie odnośnie identyfikatorów danych biznesowych i kodów kreskowych, w podobnym zakresie, jak ISO. Technologie e-gospodarki, pierwotnie opierające się na rozwiązaniach wewnętrznych i indywidualnych, a z czasem realizowane według standardów krajowych i branżowych, docelowo opierać będą się na standardach międzynarodowych i międzybranżowych.

Globalnie także w Polsce!

Obecnie w Polsce, wobec systematycznie i dynamicznie postępującego procesu globalizacji dla potrzeb e-gospodarki, zaistniała konieczność jak najszybszego i optymalnego skoordynowania prac, mających na celu uporządkowanie i ujednolicenie metod stosowanych w e-biznesie. Działania te, prowadzone we współpracy z Polskim Komitetem Normalizacji, sprzyjać będą zastosowaniu światowych standardów w e-gospodarce i e-administracji na niwie krajowej oraz w kontaktach pomiędzy Polską i krajami Unii Europejskiej.